

רבה למשק כולו. עם התפתחות עדר הבקר לבשר התחלנו לטפל בכל אותם השטחים הנידחים במשקנו, אשר קודם לכן רגלנו לא דרכה בהם וסבך של שיחים בלתי חדיר כיסה אותם. על ידי רעיית הבקר וגידור כל אותם השטחים שינינו את נוף סביבתנו, וכיום הורגלנו כבר לראות בכל פינה גדרות ובקר רועה.

כמו כן התברכנו בצוות עובדים מבין חברינו, אשר הציב לעצמו את המטרה: טיפוח עדר הבקר והשבחת שטחי המרעה הטבעי שבגבולותינו.

כפר-דופין

יוסף רוזנברג

גזע וכיום נמצאים בעדרנו כ-130 ראש מגזע ברהמה. גזע זה הוכיח את עצמו כבקר חסון ועמיד בתנאינו, וגם בייצור בשר הגיע לרמה גבוהה. בשנה האחרונה היה משקל הגמילה המוצע של הוולדות (85% של מספר הפרות בעדר) 173 ק"ג; תוצאה יפה, אשר אף בגזעים הכבדים יותר רק בקושי משיגים אותה. כן שיווקנו בעונה זו בפעם הראשונה קבוצה גדולה של פרים מהגיר דול שלנו לעדרים במשקים אחרים.

נוסף להישגים הממשיים עלי לציין שני דברים, שאמנם לא נמדדים בסכומים, אך חשיבותם

על פעולות ועדת הטיפוח

על כל בעל עדר, הן טהור והן מסחרי, להיות גם מטפח בוועד ענפין ולבחור את הפרים שיפעלו בעדרו. ענף הבשר עדיין צעיר הוא ומרבית העדרים המסחריים נמצאים בידי בוקרים מתחילים „מעוטי תורה“, לכן נודעת חשיבות רבה להבטחת טיב הפרים הנמכרים לרבייה, ע"י גוף מקצועי ציבורי והתאמתם לצרכי כל עדר ע"י פעולות ייעוץ והדרכה.

יש לציין שפעולת הוועדה החלה בתנאים מאד לא נוחים לגבי הפצת והשרשת עקרונות טיפוח רציונליים בקרב הבוקרים; עצם העובדה של יוקר הבשר גורמת לכך, שגם גידול בקר בעל כושר ייצור נמוך עודנו משתלם ולכן אין הבוקרים מעריכים כראוי את עבודת הוועדה. נוסף לזה — המחסור החמור בפרים מקל אף על שיווק פרים פסולים ואין חשים בצורך לדאוג להשבחה בשטח זה. כמו כן קטן ההפרש בין מחיר פר לרבייה ומחירו בשוק הבשר וממילא אין זה מעודד את הבוקרים להשקיע עמל וכספים בגידול פרי רבייה משובחים. מכאן שעל הוועדה מוטל בראש וראשונה תפקיד של הסברה ודירבון. היקפה הקטן של הפעולה גורם לכך שאין ה„כרטיסיה המרכזית“ יכולה לשאת את עצמה על חשבון מסי חברים והיא נזקקת לתמיכת גוף ציבורי. עם זאת יש כבר מספר קטן של מגדלים, מרחיקי ראות, המגלים ענין רב במטרות הוועדה ורצון לשיתוף פעולה עמה. הוועדה מורכבת

ועדה זו הוקמה בראשית שנת 1956 ע"י ארגון מגדלי הבקר לבשר ומשרד החקלאות; היא באה למלא את מקום הוועדה למבחן פרים או להמשיך בפעולותיה שהחלו לפני כ-3 שנים, כשעדרי אמהות הרבייה יצאו משלב של ניסויים והוחל בהקמתם בקנה מידה רחב יותר במשקים.

תפקידי הוועדה ושטחי פעולתה התרחבו והם כוללים כיום הקמת גרעין של בקר טהור-גזע מגזעי הבשר, משובח בטיבו לצרכי רבייה וכן הנחת יסוד ל„ספר עדר“ לגזעי הבקר לבשר בארץ, שיכונה לעת עתה בשם הצנוע „הכרטיסיה המרכזית“. הוועדה רואה את תפקידה העיקרי בהכוונת הטיפוח בעדרי הבשר לפי קו הנראה כרצוי והוא העלאת רמת הייצור ושמירה על טהרת הגזע ע"י טיפול מיוחד בעדרים המגדלים ומפיצים בהמות רבייה, פרים בעיקר.

בעדרי הבקר לבשר ההרבעה היא כידוע באופן חופשי ומרוכזת למשך עונה מסוימת; בעקב זה ניצול הפרים הינו אינטנסיבי יותר מאשר בעדרי החלב ויש צורך במספר גדול יותר של פרים. משום כך תופש גידול הפרים עבור עדרי הבקר לבשר מקום נכבד יותר, מאשר בעדרי החלב. ועוד דבר: בענף הבקר לחלב מרוכזים הפרים על פי רוב בתחנות הזרעה ורכישתם נעשית ע"י בעלי מקצוע מיוחדים. בעל העדר לחלב כמעט שלא עוסק בפעולות טיפוח על דעת עצמו. לא כך המצב בעדרי הבקר לבשר;

ההמלטות אינם נבחנים.

באותו זמן גם מסווגים את הוולדות לפי מבנה גופם — ל-4 סוגים: דל, בינוני, טוב וטוב מאוד — ע"י כל חבר מחברי הוועדה בנפרד והמסקנות מסכמים לאחר מכן.

כל הוולדות ממין זכר שמשקל הגמילה שלהם הוא למטה מהממוצע נפסלים לאלתר. אלה שמשקלם מגיע לממוצע, ומבנה גופם הוא פחות מ טוב וכן כל אלה שמבנה גופם דל, נפסלים אף הם. לגבי העגלות תהליך המבחן דומה לנ"ל, אך פחות חריף.

לכשיצטבר בארץ נסיון רב יותר, ייקבעו שי"ע עורי מינימום לגבי משקל הגמילה לכל גזע, ועג"ל שמשקל הגמילה יהיה נמוך מהמינימום ייפסלו אף יהיו המוצלחים ביותר בקבוצותיהם. העגלים יעברו מבחן ראשון, יירשמו בכרטיסי פרים וירוכזו בקבוצות גדולות במשקיהם או בתהנות ריכוז שתוקמנה לשם כך — האחת בדרום להרפורד והשניה בצפון, לברהמה, למבחן הזנה שיימשך 5 חדשים. כתום התקופה הם ייבחנו שוב. מבחן כזה נערך עד כה בצורה מלאה רק במשק כפר רופין. בשנה הבאה ייערך המבחן לכל הפרים. מבחן אחרון ייערך כשהם יהיו בגיל 20 חודש לערך; במבחן זה יאשרו סופית הפרים לרבייה, והם יסומנו ע"י כווייה בסמל א.מ.ב.ל. כרטיסיהם שיכללו פרטי שלושת המבחנים יהיו מוחתמים בחותם זה. עם מכירת כל פר יימסר לקונה העתק מאושר של כרטיס הפר. לגבי עגלות לא ייערך מבחן הזנה, והמבחן השני והאחרון יערך בזמן ההרבעה הראשונה ואז הן תירשמה בכרטיסית הפרות ותאושרנה סופית רק לאחר שתי המלטות. בצורה זו אנו מקוים להבטיח את השימוש בפרים טובים וע"י כך להעלות את רמת הייצור בעדרים המסחריים.

הפרים בעדרים הטהורים והרשומים יבחרו ע"י הוועדה עצמה. תחת לחץ המחסור החמור בפרים טיפלה הוועדה בפרים בני כלאים ברהמה × הרפורד וברהמה מעורבים וגם אישרה לרבייה בעדרי פרות מקומיות פרים שנפסלו. פרים אלה אינם מסומנים בחותם א.מ.ב.ל. וכרטיסם אינו מוחתם בחותם זה והשימוש בהם הוא זמני לשעת הצורך בלבד. חלוקת הפרים לעדרים נעשתה

מהחברים: יוסף רוזנברג, ממזכירות א.מ.ב.ל., ה' דוד לוי מהמחלקה לבקר והמדריך לגידול בקר לבשר שבכל איזור. כאמור, מתרכזות פעור לות הוועדה בשלב זה בעדרים טהורי גזע בלבד. כל מגדל שברשותו לפחות 25 פרות מאחד הגזעים כגון הרפורד, ברהמה או סנטה גרטרודיס, זכאי לרשום את בקרו בכרטיסיה ולעסוק בגידול פרים. כיום נמצאים בטיפול 4 עדרי ברהמה, 5 עדרי הרפורד ועדר אחד סנטה גרטרודיס.

פעולותיה של הוועדה:

א. בירור האמהות ורישומן
הוועדה ביקרה בעדרים שבעליהם ביקשו לרשום, בחנה ומיינה את הפרים לפי טוהרם הגזעי ומבנה הגוף שלהם. פרות טהורות גזע ובעלות מבנה גוף מתאים נרשמו ללא הסתייגות. פרות משובחות שאינן תמימות כטוהרן הגזעי נרשמו אף הן על תנאי שוולדותיהן הזכרים יוכלו לשמש לרבייה בעדרי פרות מקומיות בלבד אך בנותיהן מפרים טהורים מאושרים תוכלנה להירשם ללא סיג זה. במידה שנמצאו פרטים רשומים על כושר ייצורן של הפרות בשנים קודמות הביאו אותם בחשבון בשעת המבחן ופרות בעלות כושר ייצור דל נפסלו והוצאו מהעדר. כל פרה נרשמת בכרטיס אינדיבידואלי ומעתה ואילך נרשמים בו תנובותיה, המלטותיה, משקל ולדותיה וטיבם. פרות בעלות כושר ייצור נמוך — הרשמתן תבוטל. פרות רשומות שילדו בשתי המלטות רצוף פות ולדות שהתאימו לדרישות הסטנדרד כרטיסן יאושר סופית וייחתם בחותם מיוחד. בעלי בקר זה יוכלו לדרוש העתק כרטיסי פרותיהן.

ב. מבחן הוולדות

המבחן הראשון נערך עם הגמילה, כשגילם הממוצע של הוולדות הוא כשבעה חדשים (בסוף יולי תחילת אוגוסט בערך). כל עוד היקף הפעולה מצומצם נוכחים כל חברי הוועדה בשקילת הוולדות הנגמלים. משקל הגמילה מתוקן לגיל של 210 ימים ולפי גיל האם. (התיקון הוא לפרות צעירות בלבד, עדיין אין פרות זקנות בעדרינו וגם לא ידוע שיעור העליה במשקל הגמילה עם הזדקנות האמהות). עגלים הנולדים שלא בעונת

סנטה גרטרודים
ועדת הטיפול מטפלת בעדר היחיד של גזע סנטה גרטרודים הנמצא בבית קשת. בגלל עונת המלטה מאוחרת בעדר זה (הפרות הורבעו עוד בחו"ל) טרם נערך בו המבחן הראשון.

בשנה זו לפי המלצות הוועדה מחמת המחסור הגדול בפרים ומתוך רצון למלא את דרישות בעלי העדרים בצורה צודקת, אך להבא תהיה הבחירה בידי בעלי העדרים עצמם ולוועדה יהיה תפקיד ייעוץ בלבד.

מבחן פרים ילודי עונת 1955/1956

בחינה א' ציון מבנה גוף		משקל גמילה מתוקן		תאריך לידה		מספר : העגל האם		משקל חטט		פרטים על העגל		חיות נוח יער	
ט.מ.	173	14.12.55	35	1	1	חיות נוח יער	1	1	1	1	1	1	1
ט	200	11.1.56	39	29	2	"	2	2	2	2	2	2	2
ט	193	23.12.55	37	98	3	"	3	3	3	3	3	3	3
ט+	194	24.12.55	38	4	4	"	4	4	4	4	4	4	4
ט	201	18.2.56	40	10	5	"	5	5	5	5	5	5	5
ט	210	11.2.56	41	7	6	"	6	6	6	6	6	6	6
* ד	180	22.12.55	36	93	7	"	7	7	7	7	7	7	7
* ב	178	13.12.55	34	127	8	"	8	8	8	8	8	8	8
* ד	129	13.11.55	103	72	9	נירים	9	9	9	9	9	9	9
ט	185	20.11.55	105	15	10	"	10	10	10	10	10	10	10
* ד	149	11.1.56	217	89	11	"	11	11	11	11	11	11	11
* ד	164	6.1.56	104	2	12	"	12	12	12	12	12	12	12
ב	188	20.1.56	133	43	13	"	13	13	13	13	13	13	13
ט	205	28.1.56	140	24	14	"	14	14	14	14	14	14	14
ט	179	9.2.56	160	16	15	"	15	15	15	15	15	15	15
ט	191	9.2.56	161	197	16	"	16	16	16	16	16	16	16
* ב	170	16.2.56	149	33	17	"	17	17	17	17	17	17	17
ט	183	19.2.56	174	11	18	"	18	18	18	18	18	18	18
* ב	175	28.2.56	180	52	19	"	19	19	19	19	19	19	19
ט	228	5.3.56	181	13	20	"	20	20	20	20	20	20	20
* ב	168	23.3.56	89	24	21	ניר עם	21	21	21	21	21	21	21
ט	192	27.4.56	100	27	22	"	22	22	22	22	22	22	22
ב			1349		23	דביר	23	23	23	23	23	23	23
ב			1948		24	"	24	24	24	24	24	24	24
ט	200	23.2.56	3304		25	להב	25	25	25	25	25	25	25
ט	204	28.3.56	95959		26	"	26	26	26	26	26	26	26

ד. לוי

מבחן פרים ילודי עונת 1955/1956

בחינה א' ציון מבנה גוף		משקל גמילה מתוקן		תאריך לידה		מספר : העגל האם		משקל חטט		פרטים על העגל		חיות נוח יער	
* ט.מ.	165	18.12.55	11	13	1	כפר רופין	1	1	1	1	1	1	1
ב	191	21.12.55	14	61	2	"	2	2	2	2	2	2	2
ט+	196	7.1.56	15	23	3	"	3	3	3	3	3	3	3
ט+	182	11.1.56	11	55	4	"	4	4	4	4	4	4	4
ט	180	15.12.55	17	63	5	"	5	5	5	5	5	5	5
* ב	155	20.12.55	10	2	6	"	6	6	6	6	6	6	6
ט+	126	9.1.56	9	55	7	"	7	7	7	7	7	7	7
ט+	177	27.1.56	12	56	8	"	8	8	8	8	8	8	8
ט	193	20.3.56	21	D46	9	"	9	9	9	9	9	9	9
ט	202	22.3.56	19	66	10	"	10	10	10	10	10	10	10
ט+	194	5.4.56		45	11	"	11	11	11	11	11	11	11
* ט+	162	6.2.56	20	D41	12	"	12	12	12	12	12	12	12
* ט+	158	12.2.56	18	62	13	"	13	13	13	13	13	13	13
* ט+	162	13.2.56	22	D40	14	"	14	14	14	14	14	14	14
ט+	193	1.5.56		D57	15	"	15	15	15	15	15	15	15
ט	152	12.2.56	106	35387	16	כרי הנעמן	16	16	16	16	16	16	16
ט	169	6.2.56	104	17340	17	"	17	17	17	17	17	17	17
* ב	123	17.12.56	101	573	18	"	18	18	18	18	18	18	18
ב	149	4.2.56	103	35532	19	"	19	19	19	19	19	19	19
* ט	166	9.2.56		בוליתן	20	מעגן מיכאל	20	20	20	20	20	20	20
ט	182	4.2.56		זטיפק	21	"	21	21	21	21	21	21	21
* ט	178	18.2.56		אגורה	22	"	22	22	22	22	22	22	22
ט	183	17.2.56		שחורקה	23	"	23	23	23	23	23	23	23
ט	183	24.2.56		ויקטוריה	24	"	24	24	24	24	24	24	24

* נפסל